

Sektörlerdeki Güncel Gelişmeler

İktisadi Araştırmalar Bölümü
2018 - 8

İÇİNDEKİLER

Enerji	3
İnşaat ve Konut	5
Otomotiv	7
Demir Çelik	9
Lojistik	11
Tekstil, Hazır Giyim ve Deri	13
Perakende	15
Beyaz Eşya	17
Turizm	19

RAKAMLARLA ENERJİ SEKTÖRÜ (TEMMUZ 2018)

Kurulu Güç	Aylık	Üretim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Elektrik Kurulu Gücü (MW)	87.294	Elektrik Üretimi (GWh)	29.183	174.701
<i>yıllık değişim</i>	% 8,3	<i>yıllık % değişim</i>	% 2,9	% 2,9
Kurulu Gücün Kaynaklara Göre Dağılımı		Üretimin Kaynaklara Göre Dağılımı		
<i>Hidroelektrik</i>	% 32,2	<i>Hidroelektrik*</i>	% 20,7	% 22,8
<i>Doğalgaz + LNG</i>	% 26,0	<i>Doğalgaz + LNG</i>	% 37,4	% 30,6
<i>Yerli Kömür</i>	% 11,3	<i>Yerli Kömür</i>	% 15,2	% 16,9
<i>İthal Kömür</i>	% 10,1	<i>İthal Kömür</i>	% 18,8	% 20,0
<i>Rüzgar</i>	% 7,7	<i>Rüzgar*</i>	% 5,0	% 6,2
<i>Güneş</i>	% 5,4	<i>Güneş*</i>	% 0,0	% 0,0
<i>Jeotermal</i>	% 1,3	<i>Jeotermal</i>	% 1,8	% 2,3
<i>Petrol Yakıtları</i>	% 0,3	<i>Petrol Yakıtları</i>	% 0,5	% 0,5
<i>Diğer</i>	% 5,7	<i>Diğer</i>	% 0,6	% 0,8
Temel Göstergeler⁽²⁾		Enerji Piyasası⁽³⁾		
İşyeri Sayısı (adet)	13.797	Piyasa Fiyatı (TL/MWh)	302,6	-
<i>Toplam İçindeki Pay</i>	% 0,7	<i>yıllık % değişim⁽⁴⁾</i>	% 70,6	% 91,3
Sigortalı Çalışan Sayısı (kişi)	101.403	Serbest Tüketici Sayaç Sayısı (bin adet)	660	-
<i>Toplam İçindeki Pay</i>	% 0,7	<i>yıllık % değişim</i>	-% 85,3	-
Ortalama Günlük Ücret (TL)	148,2			
<i>Sektör Sıralaması</i>	24/88			

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamani kapsamaktadır.

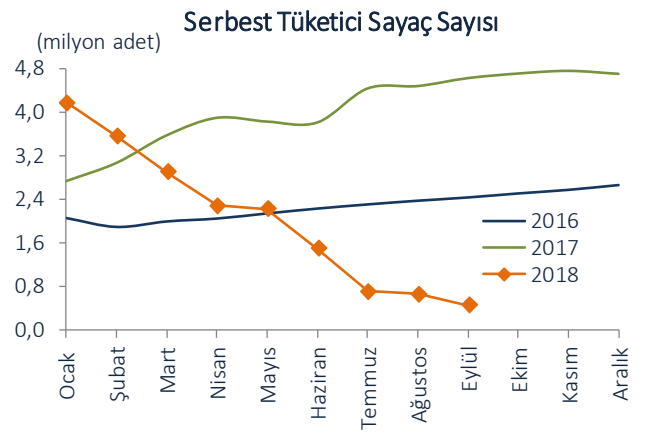
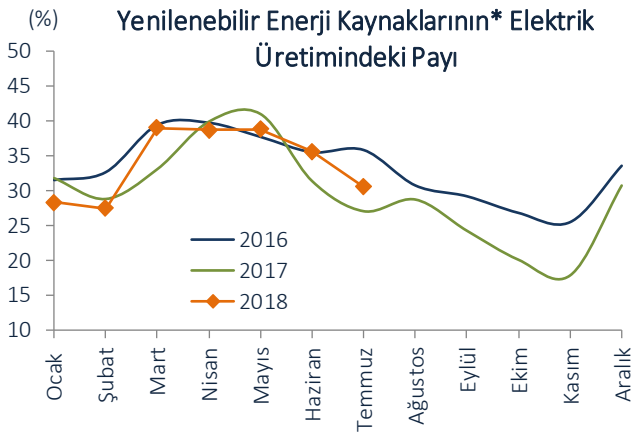
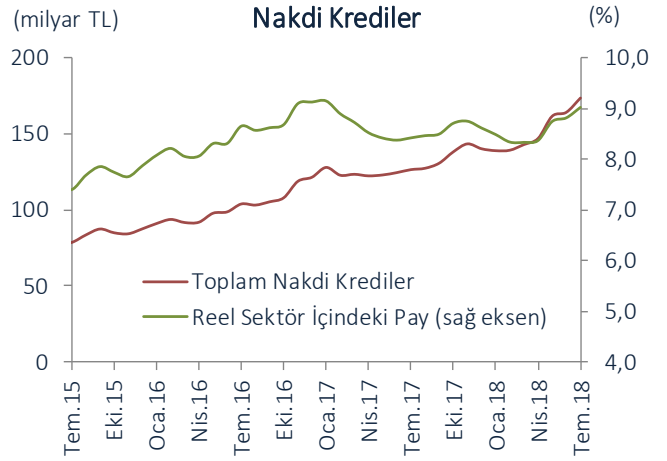
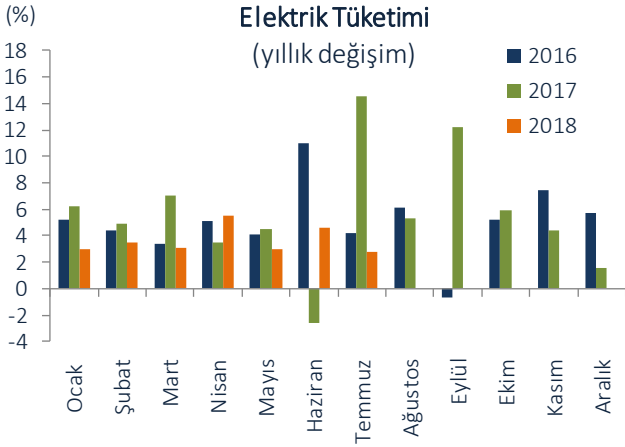
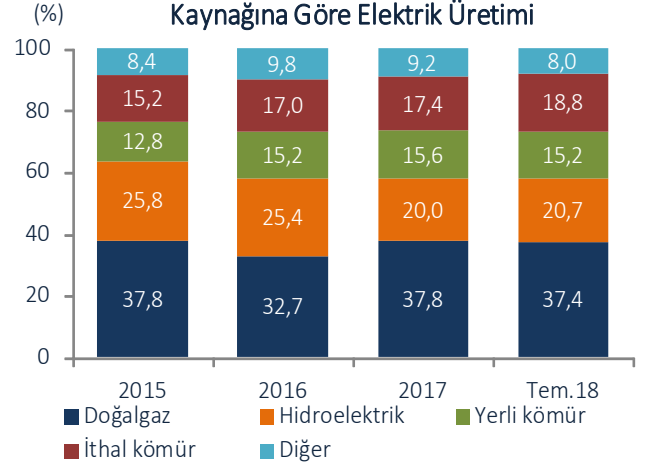
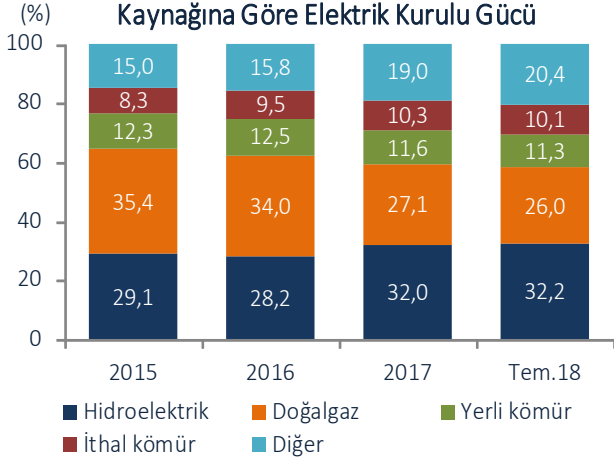
Kaynak: TEİAŞ, EPIAŞ, SGK

(2) Haziran 2018 verisidir. (3) Ağustos 2018 verisidir. (4) Kümülatif veri, ilgili aya ait fiyat endeksinin yılsonuna göre değişimini göstermektedir.

GÜNCEL GELİŞMELER

- EPIAŞ bünyesinde kurulan Organize Toptan Doğalgaz Satış Piyasası 1 Eylül 2018 itibarıyla faaliyete alındı. Doğalgaz fiyatlarının günlük olarak takip edilmesinin mümkün hale geldiği bu platformda işlem görecektir doğalgazın günlük referans fiyatının oluşması için verilen teklifin maksimum 2.000 TL/1.000 m³ olabileceği düzenlenirken, fiyatların Eylül ayının başından bu yana 1.650 TL/1.000 m³ civarında seyrettiği kaydediliyor. Enerji piyasasında uzun vadeli ve fiziksel teslimatlı kontratlara ihtiyaç bulunurken, bu kontratların devreye alınmasıyla birlikte piyasalarda likiditenin ve öngörülebilirliğin artacağı düşünülüyor.
- BOTAŞ, 1 Ağustos itibarıyla elektrik üretimi amaçlı serbest tüketicilere verdiği gazın fiyatında yaptığı %49,5'lik artışın ardından 1 Eylül itibarıyla %29,5'lik bir artış daha açıkladı. Çevrim santrallerine yapılan satışlarda 1-15 Ağustos arasında günlük döviz kuru kullanılırken, 15 Ağustos-1 Eylül arasında yapılan satışlarda USD/TL kuru 6,5'e sabitlendi. Söz konusu döviz kuru 1 Eylül itibarıyla ise 6,3 olarak belirlendi. BOTAŞ'ın tarifelerinin geç açıklanması nedeniyle özel ithalatçı gaz tedarikçilerinden daha yüksek fiyattan gaz alma riski ile karşı karşıya kalan çevrim santrallerinin gaz talebinin gerileyebileceği, bu durumun al ya da öde yükümlülüğü bulunan gaz tedarikçileri için finansal sıkıntı yaratabileceği değerlendiriliyor.
- BOTAŞ'ın doğalgaz fiyatlarında yaptığı artışın ardından EPDK da regüle tarifeye tabi tüketicilerin satın aldığı elektrik fiyatlarında konut için %9, sanayi için %14,6-16,2 bandında artış gerçekleştirdi. Elektrik fiyatlarındaki artışın hammadde maliyetlerindeki artışın altında kalması ve Ağustos ayı içerisinde EÜAŞ'a bağlı santrallerin yoğun olarak çalıştırılması nedeniyle EÜAŞ tarafından yaratılan sübvansiyon, doğalgaz çevrim santrallerinin maliyetlerini elektrik fiyatlarına yansıtamamalarına neden oluyor.
- Elektrik piyasasında dar gelirli ailelere daha uygun fiyattan elektrik tedarik etmeyi amaçlayan uygulama kapsamında 1 Ekim 2018 itibarıyla kademeli fiyata geçileceği tartışılıyor. Buna göre, 150-160 bin kWh/ay civarında bir limitin altında elektrik tüketimi gerçekleştiren dar gelirli tüketicilerin elektriği daha düşük fiyattan satın alabileceği ifade ediliyor.
- Eylül 2017'de özelleştirme kapsamına alınan Eskişehir'in Alpu ilçesinde bulunan kömür sahası için 26 Ocak 2018'de gerçekleştirilmesi planlanan ihale, Mart, Nisan ve Ağustos 2018 tarihlerinin ardından son olarak 17 Ekim 2018'e ertelendi. İhaledeki gecikmenin sebebi olarak kömür sahasına kurulacak santralin çevresel etkilerinin yanı sıra proje finansmanı konusunda yaşanan sıkıntılar gösteriliyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

Kaynak: TEİAŞ, BDDK, EPDK, EPIAŞ

(*) Hidroelektrik (Baraj ve Akarsu), Rüzgar, Jeotermal, Güneş ve Atıklar

RAKAMLARLA İNŞAAT VE KONUT SEKTÖRÜ (TEMMUZ 2018)

Üretim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	İç Talep	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Yıllık Reel Büyüme ⁽²⁾	% 0,8	% 3,3	Ciro Endeksi ⁽³⁾ (yıllık % değişim)	% 21,2	% 39,0
GSYH içindeki Pay ⁽²⁾	% 8,3	% 8,1	<i>Bina</i>	% 15,2	% 27,0
<i>yıllık değişim (puan)</i>	-0,77	-0,34	<i>Bina Dışı</i>	% 34,3	% 72,9
Yapı Ruhsatı Sayısı ⁽²⁾ (adet)	212.527	349.985	Tüketici Güven Endeksi ⁽⁴⁾	68,3	-
<i>yıllık % değişim</i>	-% 48,7	-% 46,1	<i>Konut satın alma ihtimali</i>	% 8,6	-
Yapı Kullanım İzni Sayısı ⁽²⁾ (adet)	195.360	397.120	Konut Piyasası		
<i>yıllık % değişim</i>	% 0,8	% 1,9	Konut Satışları (adet)	123.878	769.910
Sigortalı Çalışan Sayısı ⁽³⁾ (kişi)	1.970.666	-	<i>yıllık % değişim</i>	% 7	% 0,0
<i>Toplam içindeki pay</i>	% 13,5	-	İpotekli Satışlar (adet)	30.405	232.210
Ortalama Günlük Ücret ⁽³⁾ (TL)	92,2	-	<i>yıllık % değişim</i>	-% 21	-% 18,2
<i>Sektör sıralaması</i>	73/88	-	Diğer Satışlar (adet)	93.473	537.700
Krediler			<i>yıllık % değişim</i>	% 21	% 10,6
Yurt İçi Krediler (milyar TL)	216,6	-	Konut Kredileri (milyar TL)	200,6	-
<i>yıllık % değişim</i>	% 27,3	-	<i>yıllık % değişim</i>	% 9,8	-
<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	% 11,3	-	Konut Fiyatları ⁽³⁾ (yıllık % değişim)	% 9,3	% 5,5
Yurt Dışı Krediler (milyar USD) ⁽³⁾	18,5	-	<i>İstanbul</i>	% 3,7	% 2,5
<i>yılbaşına göre % değişim</i>	% 12,1	-	<i>Ankara</i>	% 7,3	% 5,1
<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	% 16,1	-	<i>İzmir</i>	% 15,0	% 7,0
Takipteki Alacaklar Oranı	% 3,0	-	Yabancıların Gayrimenkul Yatırımları		
			<i>milyar USD</i>	0,4	2,3
			<i>yıllık % değişim</i>	-% 11,0	-% 6,6

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

Kaynak: TCMB, TÜİK, BDDK, Ekonomi Bakanlığı, SGK

(2) 2018 2. çeyrek verisidir. (3) Haziran 2018 (4) Ağustos 2018 verisidir.

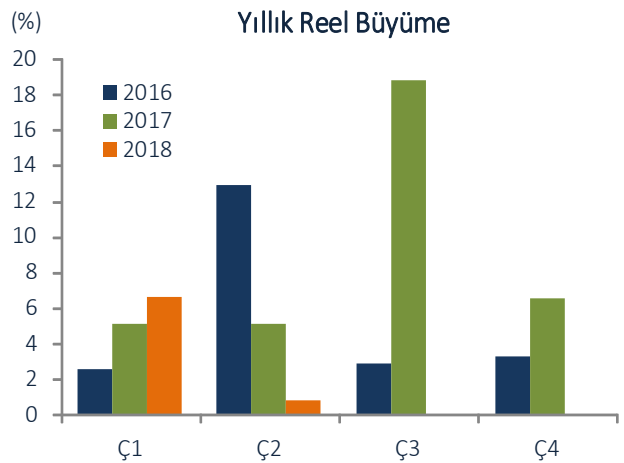
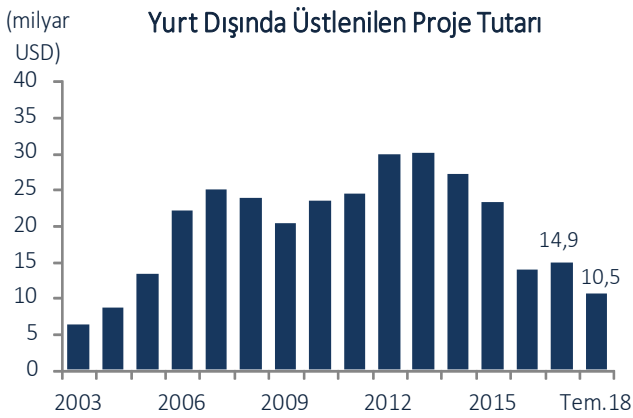
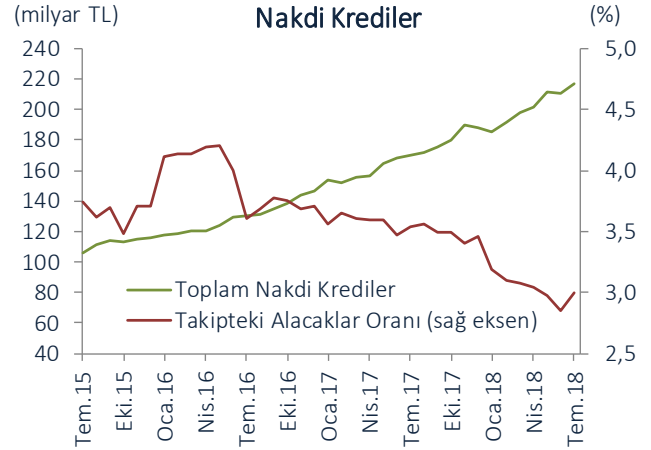
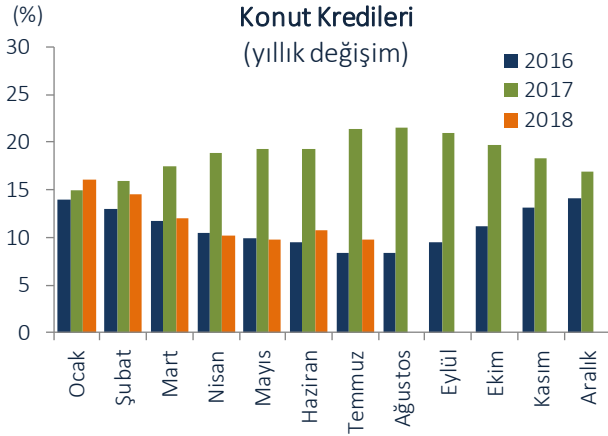
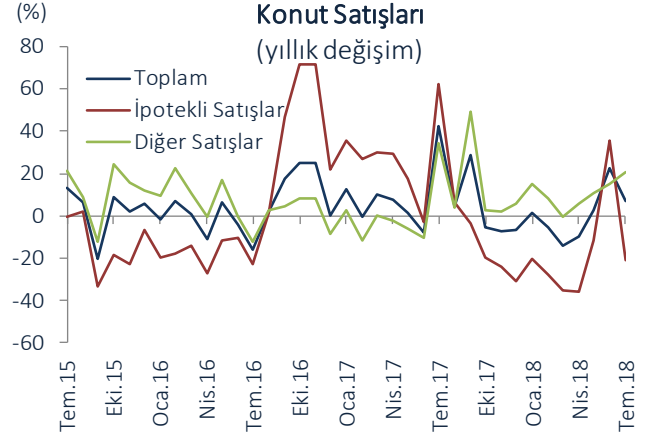
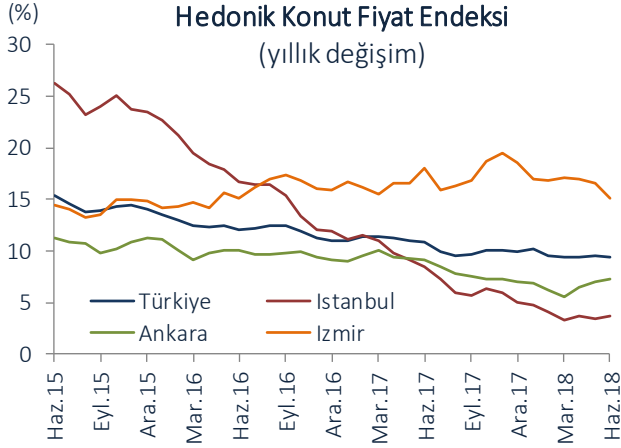
Not-1: Konut fiyatları hesaplamalarında, TCMB tarafından yayımlanan ve kalite etkisinden arındırılmış fiyat değişimlerini izlemek amacıyla hesaplanan Hedonik Konut Fiyat Endeksi (HKFE) kullanılmıştır. Fiyatlara ilişkin kümülatif veriler ilgili aydaki fiyat endeksinin yılsonuna göre değişimini göstermektedir.

Not-2: Güven endeksleri 0-200 arasında değer alabilmekte, endeksin 100'den büyük olması iyimserliği, 100'den küçük olması ise kötümserliği göstermektedir.

GÜNCEL GELİŞMELER

- Türkiye genelinde konut satışları Temmuz'da yıllık bazda %7 arttı. Konut satışları önceki yıla göre artışını sürdürse de, 30 Haziran'da sona eren konut kampanyasının ardından satışlardaki büyümenin yavaşladığı gözlemlendi. Bu çerçevede, sektörde faaliyet gösteren firmalar tarafından satışları canlandırmak amacıyla yeni bir kampanya başlatıldı.
- Yurt genelinde toplam 100 bin konutu içeren 400 projenin dahil olduğu ve 29 Ağustos - 31 Ekim tarihleri arasında uygulanacak kampanya kapsamında, söz konusu 100 bin konutun %25'inin satışa çıkarılacağı ifade edildi. Yapılan açıklamada, projelerin satış fiyatlarında %10 indirim sağlanacağı ve peşin ödemelerin döviz ya da altınla yapılabileceği bildirildi. Bu kapsamda, satın alım işleminin gerçekleştiği tarihten itibaren geçen süre içinde altın fiyatları ve döviz kurlarının yükselmesi durumunda, peşinata konu olan tutar üzerinden hesaplanacak artış değerinin dairenin satış fiyatından düşüleceği açıklandı. Ayrıca, konut alımlarında peşinat oranının %10'a indirilmesi, firmaların kendi bünyelerinde gerçekleştireceği kredili satışlarda kefile ihtiyaç duyulmaksızın 120 ay vadede %0,98 faiz imkanı uygulaması ile 12. ve 24. aylarda %15'lik ara ödeme olanağı gibi ek kolaylıkların sağlanacağı ifade edildi. Kampanya ile markalı konut stokunun bir bölümünün eritilmesi hedefleniyor.
- TÜİK tarafından yayımlanan sektörel güven endeksi verilerine göre, mevsim etkisinden arındırılmış inşaat sektörü güven endeksi Ağustos'ta bir önceki aya göre %10,7 düşerek 68,8'e geriledi. Bu dönemde gelecek 3 aylık döneme ilişkin beklentiler de üretim ve istihdama yönelik olumsuz bir tablo çizdi.
- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda değişiklik yapan 13.09.2018 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre, Türkiye'de yerleşik kişilerin, kendi aralarındaki menkul ve gayrimenkul alım-satım ve kiralama sözleşme bedellerinin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak yapılamaması kararlaştırıldı. Karara göre, bu kapsamda daha önce yapılmış sözleşmelerdeki döviz cinsinden belirlenmiş bedellerin, bu tarihten itibaren 30 gün içinde taraflarca Türk parası olarak yeniden belirlenmesi gerekiyor.
- İnşaat sektöründe yıllık bazda %70'lere varan maliyet artışlarının müteahhitleri zor durumda bıraktığı belirtiliyor. Maliyetlerin beklenen gelirin üzerine çıkması sebebiyle henüz yapımına başlanmamış projelerin iptalinin gündeme geldiği ifade ediliyor. Yapımı devam eden işlerin tamamlanabilmesi içinse, maliyet artışını karşılayacak şekilde "fiyat farkı düzenlemesi" yapılması talep ediliyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

RAKAMLARLA OTOMOTİV SEKTÖRÜ (TEMMUZ 2018)

Üretim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Talep ⁽³⁾	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Üretim (adet)	131.194	843.193	Yerli Otomobil Satışları (adet)	8.389	115.567
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 7,1</i>	<i>-% 3,0</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 42,0</i>	<i>-% 10,5</i>
Otomobil Üretimi (adet)	85.635	557.269	İthal Otomobil Satışları (adet)	18.587	229.303
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-%9,7</i>	<i>-% 7,4</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 54,0</i>	<i>-% 22,0</i>
Ticari Araç Üretimi (adet)	45.559	285.924	Yerli Hafif Ticari Araç Satışları (adet)	3.201	48.630
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 1,6</i>	<i>% 6,9</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 61,7</i>	<i>-% 27,8</i>
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 1,7	-	İthal Hafif Ticari Araç Satışları (adet)	4.169	46.928
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 84,2	% 85,6	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 55,1</i>	<i>-% 28,3</i>
Sigortalı Çalışan Sayısı ⁽²⁾ (kişi)	205.211	-	Tüketici Güven Endeksi	68,3	-
<i>Toplam içindeki pay</i>	<i>% 1,4</i>	<i>-</i>	<i>Otomobil satın alma ihtimali</i>	<i>% 13,2</i>	<i>-</i>
Ortalama Günlük Ücret ⁽²⁾ (TL)	161,7	-	Krediler		
<i>Sektör sıralaması</i>	<i>17/88</i>	<i>-</i>	Yurt İçi Krediler (milyar TL)	22,1	-
Dış Ticaret			<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 28,5</i>	<i>-</i>
İhracat (adet)	109.695	688.081	<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	<i>% 1,2</i>	<i>-</i>
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 5,4</i>	<i>-% 3,7</i>	Yurt Dışı Krediler ⁽²⁾ (milyar USD)	2,8	-
İhracat (milyar USD)	2,5	17,2	<i>yılbaşına göre % değişim</i>	<i>-% 10,6</i>	<i>-</i>
<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 13,9</i>	<i>% 14,0</i>	<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	<i>% 2,4</i>	<i>-</i>
İthalat (milyar USD)	1,6	11,9	Takipteki Alacaklar Oranı	% 1,1	-
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 7,2</i>	<i>% 9,0</i>			

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

(2) Haziran 2018 verisidir. (3) Ağustos 2018 verisidir.

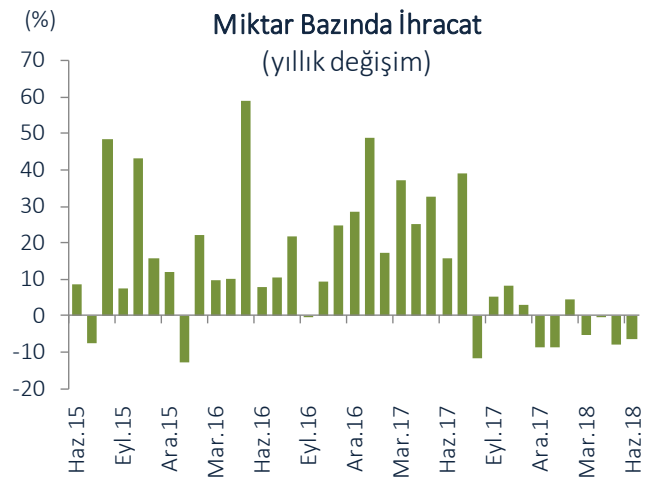
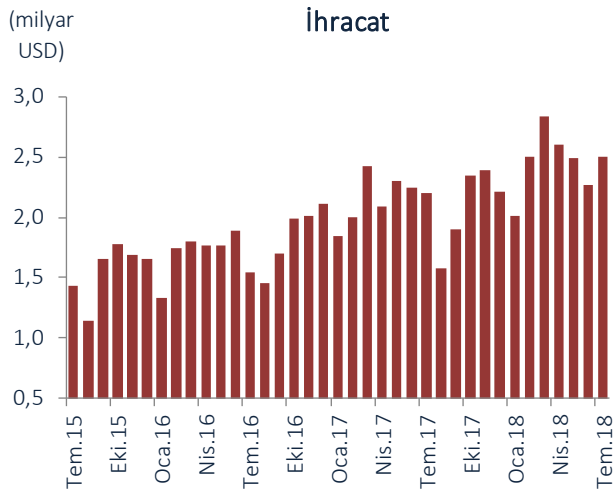
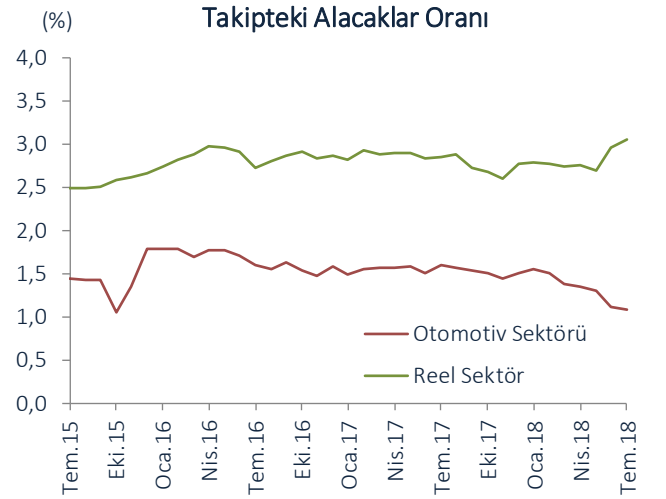
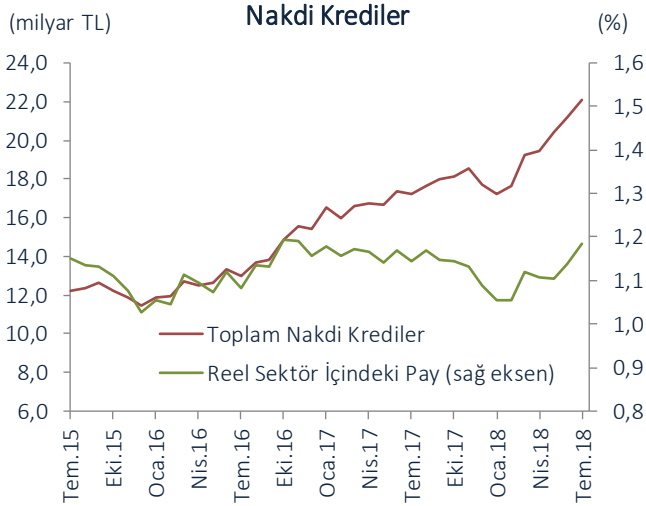
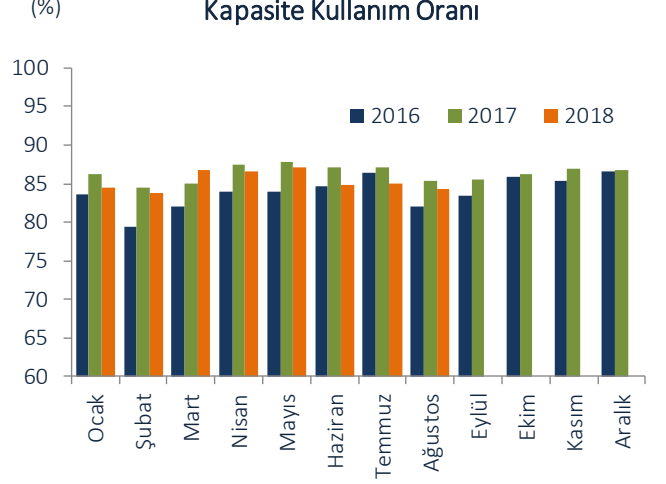
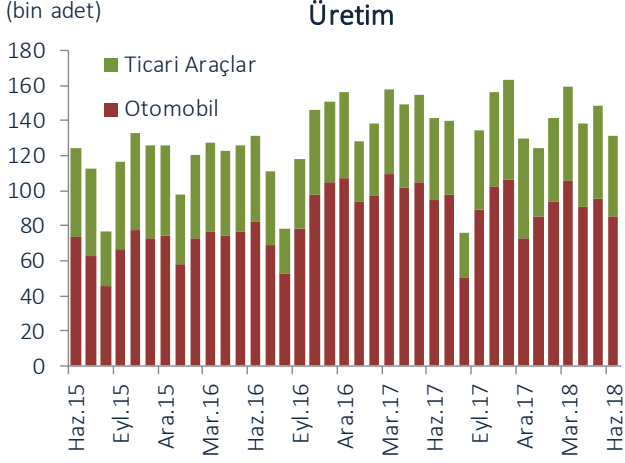
Kaynak: TÜİK, TCMB, OSD, ODD, BDDK

Not: Güven endeksleri 0-200 arasında değer alabilmekte, endeksin 100'den büyük olması iyimserliği, 100'den küçük olması ise kötümserliği göstermektedir.

GÜNCEL GELİŞMELER

- Yurt içi finansal piyasalarda yaşanan dalgalanmanın etkileri kendini otomotiv pazarında da hissettiriyor. Ağustos ayında otomobil ve hafif araç satışları geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre %53 oranında daraldı. Döviz kurlarındaki gelişmelere bağlı olarak otomobil fiyatlarındaki artış son aylarda talep üzerinde baskı kurarken, Ağustos ayındaki bayram tatili nedeniyle satışların ötelenmesi de pazardaki hızlı daralmada rol oynadı.
- Satışların dörtte üçünün ithal araçlardan oluştuğu otomobil pazarında TL'deki değer kaybı nedeniyle Ağustos'ta satılan ortalama bir dizel aracın fiyatı aylık bazda %6 artarak 135 bin TL'ye ulaştı. Benzer şekilde benzinli aracın fiyatı da %5,4'lük yükselişle 96 bin TL oldu. Böylece, son bir yıllık dönemde dizel ve benzinli araç fiyatlarındaki artış sırasıyla %41,3 ve %37,7 düzeyinde kaydedildi.
- Son yıllarda otomotiv sektöründeki büyümeye önemli ölçüde destek veren filo kiralama sektöründeki sıkıntıların belirginleşmesi de talebin zayıflamasına neden oluyor. Düşük faizli döviz kredileri sayesinde geçtiğimiz yıllarda araç parkını geliştiren filo kiralama sektöründe, özellikle TL üzerinden kiralama işlemi yapan firmalar üzerindeki baskının arttığı gözlenirken, 32 Sayılı Kararda 13 Eylül 2018 tarihinde yapılan değişikliklerle taşıt ve finansal kiralama sözleşmelerinin artık döviz üzerinden yapılamayacak olması mevcut sorunların sektör geneline yayılma ihtimalini gündeme getiriyor.
- Otomobil pazarında gözlenen hızlı daralma nedeniyle sektör yetkililerinin teşvik çağrılarını gündemdeki yerini koruyor. Sektör yetkilileri otomobil satışlarının desteklenmesi için vergi oranlarının konutta olduğu gibi düşürülmesi gerektiğini savunuyor.
- İç piyasada izlenen olumsuz tabloya rağmen şirketlerin orta vadeli planlarında herhangi bir değişiklik olmaması sektördeki belirsizlikleri bir miktar hafifletiyor. Türkiye'deki finansal hareketliliği yakından izlediklerini belirten Renault Grubu Avrasya Bölgesi Kıdemli Başkan Yardımcısı Maure, kısa bir süre önce OYAK ile yeni ortaklık sözleşmesi imzaladıklarını vurgulayarak, yeni yatırım stratejilerini önümüzdeki dönemde hayata geçireceklerini belirtti.

SEKTÖRE BAKIŞ

Kaynak: TÜİK, TCMB, OSD, ODD, BDDK

RAKAMLARLA DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ (TEMMUZ 2018)

Üretim ve Tüketim (milyon ton)	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Emtia Fiyatları ve Dış Ticaret	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Ham Çelik Üretimi	3,3	22,2	Demir Cevheri (USD/ton)	64,6	-
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 2,3</i>	<i>% 2,8</i>	<i>yıllık % değişim⁽⁴⁾</i>	<i>-% 4,7</i>	<i>-% 10,6</i>
Kütük Çelik Üretimi	2,1	14,8	Dış Ticaret ⁽⁵⁾		
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 9,1</i>	<i>% 0,7</i>	İhracat (milyar USD)	1,5	9,9
Slab Çelik Üretimi	1,2	7,4	<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 53,7</i>	<i>% 24,8</i>
<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 12,8</i>	<i>% 7,3</i>	İthalat (milyar USD)	1,8	13,6
EAO Tabanlı Tesislerin Üretimi	2,2	15,3	<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 0,4</i>	<i>% 29,9</i>
<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 6,0</i>	<i>% 3,5</i>	Ciro ⁽²⁾		
BOF Tabanlı Tesislerin Üretimi	1,0	6,8	Yurt içi (yıllık % değişim)	% 35,0	-
<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 6,6</i>	<i>% 1,2</i>	Yurt dışı (yıllık % değişim)	% 82,3	-
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	<i>-% 0,7</i>	<i>% 7,1</i>	Krediler		
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 82,1	% 81,0	Yurt içi Krediler (milyar TL)	76,8	-
Çelik Tüketimi	2,7	20,7	<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 31,6</i>	-
Uzun Çelik	1,4	9,8	Sektörel krediler içindeki pay	% 4,1	-
Yassı Çelik	1,3	10,9	Takipteki Alacaklar Oranı	% 2,7	-

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

(2) Haziran 2018 verisidir. (3) Ağustos 2018 verisidir.

(4) Kümülatif veri ilgili aya ait fiyatın yılsonuna göre değişimini göstermektedir.

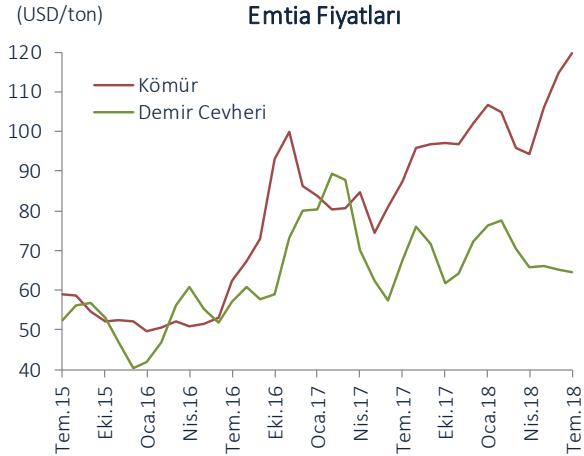
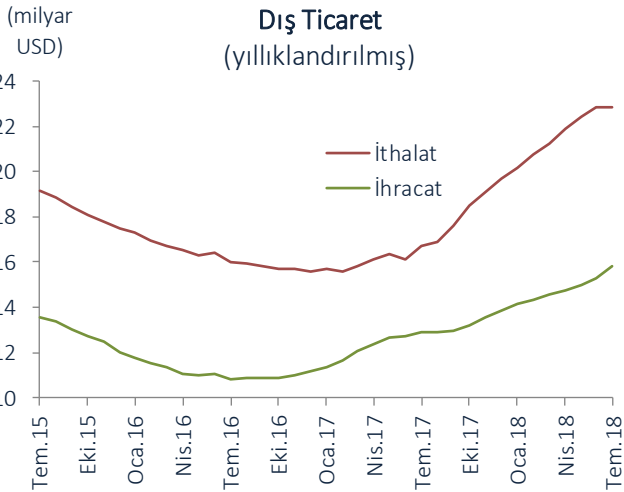
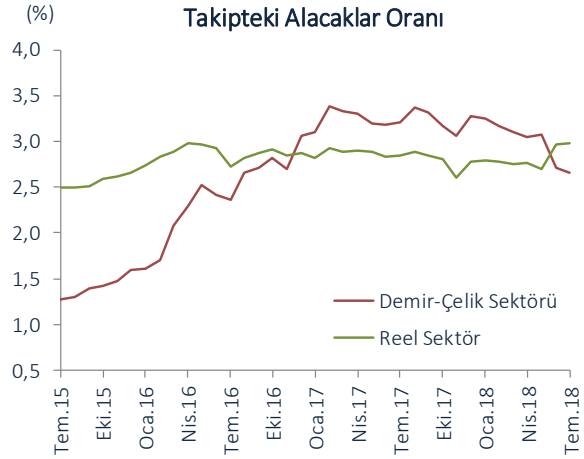
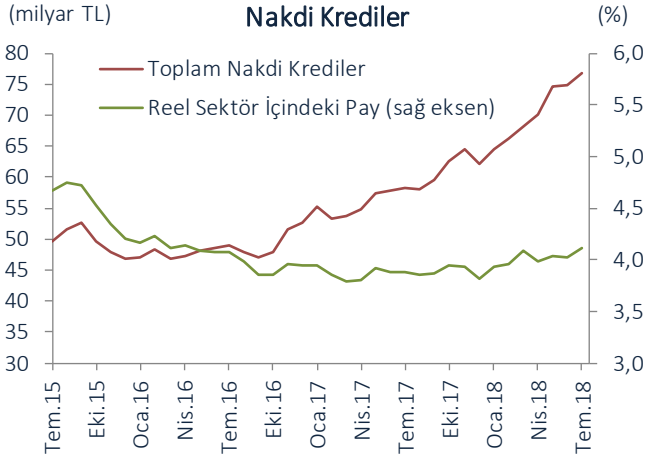
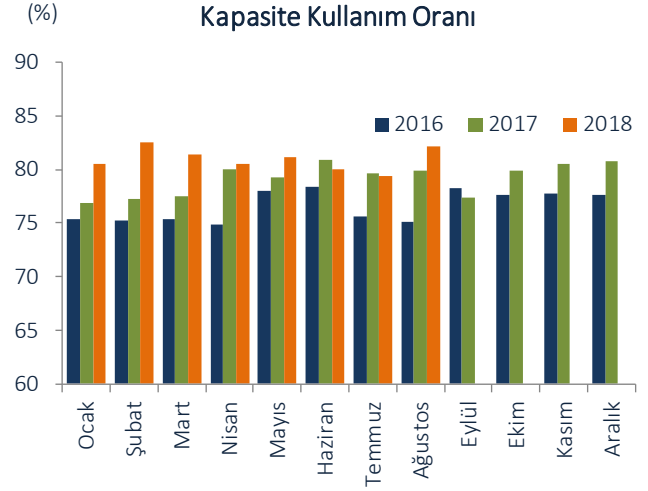
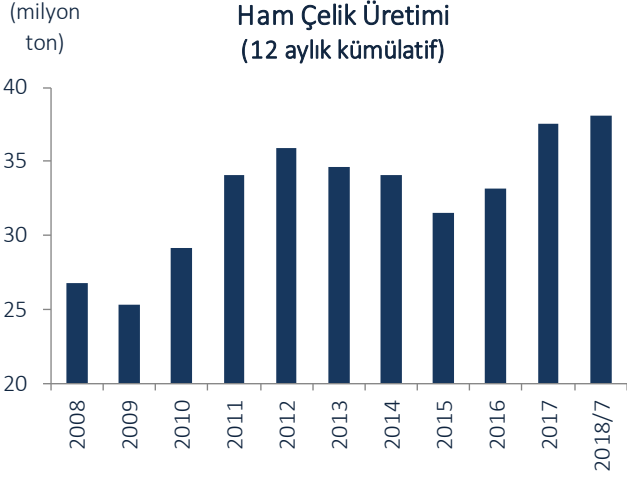
(5) HS 72/73 kodlu ürünleri içermektedir.

Kaynak: TÜİK, TCMB, Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, Dünya Bankası

GÜNCEL GELİŞMELER

- İnşaat, otomotiv ve beyaz eşya imalatı gibi pek çok sektöre girdi sağlayan demir çelik sektöründe üretimin Türkiye ekonomisindeki dengelenme sürecinden etkilendiği görülüyor. Temmuz ayında ham çelik üretimi geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre %2,3 oranında düşüş kaydederek 3,3 milyon ton oldu. İnşaat sektöründe yaşanan yavaşlama nedeniyle kütük çelik üretimi bu dönemde %9,1 oranında azalırken, slab çelik üretimi otomotiv sektöründeki olumlu performansın da etkisiyle %12,8 oranında artış kaydetti.
- ABD ile son haftalarda artan gerilimin etkileri demir çelik sektörüne de yansıyor. ABD Başkanı Donald Trump 10 Ağustos'ta yaptığı açıklamada TL'deki değer kaybını gerekçe göstererek Türkiye çıkışlı alüminyum ve çelik ithalatına uygulanan gümrük vergisi oranlarının 2 kat artışla sırasıyla %20 ve %50 düzeyine yükseltilmesine onay verdiğini belirtti. Çelik ürünlerine ilk etapta getirilen %25'lik gümrük vergisine rağmen ABD pazarında rekabet gücünü yine de korumuş olan Türk menşeli ürünlerin bu kararın hayata geçmesiyle birlikte avantajını kaybetmesi bekleniyor. Öte yandan, Türkiye ABD'nin yaptırımlarıyla ilgili Dünya Ticaret Örgütü'ne şikayette bulundu.
- Türkiye çelik ihracatındaki yukarı yönlü hareket sektörde artan korumacı önlemlere rağmen sürüyor. Sektörün miktar bazında ihracatı yılın ilk yedi ayında %2,4 oranında gelişim kaydederek 11,1 milyon ton seviyesinde gerçekleşti. Yassı ürünlere ve çelik profillere yönelik dış talebin son aylarda güç kazandığı izlenirken; kendi iç pazarını korumaya yönelik bir takım önlemler alan ABD, Mısır ve Birleşik Arap Emirlikleri'ne ihracatın ivme kaybetmesi dikkat çekiyor. Konuyla ilgili değerlendirmelerde bulunan sektör yetkilileri ABD'nin aldığı kararlar nedeniyle ihraç edemedikleri ürünleri Uzak Doğu pazarına aktaracaklarını ifade ediyorlar.
- Demir çelik sektörünün cirosu girdi maliyetlerinde yaşanan artışa paralel hızlı yükseliyor. Haziran 2018 itibarıyla sektörün yurt içi cirosundaki artış oranı %35 düzeyinde gerçekleşti. Döviz kurlarındaki gelişmelerden doğrudan etkilenen yurt dışı ciro artışı ise %82,3 oldu.

SEKTÖRE BAKIŞ

Kaynak: TÜİK, TCMB, Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, Dünya Bankası

RAKAMLARLA LOJİSTİK SEKTÖRÜ (TEMMUZ 2018)

Karayolu Yük Taşımacılığı	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Yıllık % Değişim ⁽²⁾	Krediler	Aylık
Türk Araçları ile İhracat (sefer)				Tutar (milyon TL)	
Irak	40.211	251.465	-%9,0	Demiryolu Taşımacılığı	1.353
Suriye	10.847	65.081	-%21,8	Karayolu Yük Taşımacılığı	17.247
Almanya	8.253	56.708	%2,5	Denizyolu Taşımacılığı	16.079
Toplam	104.629	694.824	-%3,1	Havayolu Taşımacılığı	16.927
Türk Araçları ile İthalat (sefer)				Diğer Taşımacılık ve Depolama	38.516
Almanya	8.202	57.582	%1,4	Yıllık % Değişim	
Irak	4.091	34.259	-%31,1	Demiryolu Taşımacılığı	30,0
İtalya	6.011	34.658	-%6,9	Karayolu Yük Taşımacılığı	23,8
Toplam	35.809	257.831	-%0,9	Denizyolu Taşımacılığı	9,1
Denizyolu Taşımacılığı				Havayolu Taşımacılığı	70,6
Türk Gemileri ile İhracat (milyon ton)	1,2	9,0	%2,2	Diğer Taşımacılık ve Depolama	59,8
Türk Gemileri ile İthalat (milyon ton)	1,7	12,6	-%0,4	Takipteki Alacaklar Oranı (%)	
Baltık Kuru Yük Endeksi	1.645	1.292	%33,6	Demiryolu Taşımacılığı	0,8
Havayolu Taşımacılığı				Karayolu Yük Taşımacılığı	2,8
Yolcu Sayısı (milyon)	22,7	120,3	%14,3	Denizyolu Taşımacılığı	5,6
Taşınan Yük miktarı (bin ton)	389	2.127	%11,8	Havayolu Taşımacılığı	0,1
				Diğer Taşımacılık ve Depolama	1,0

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

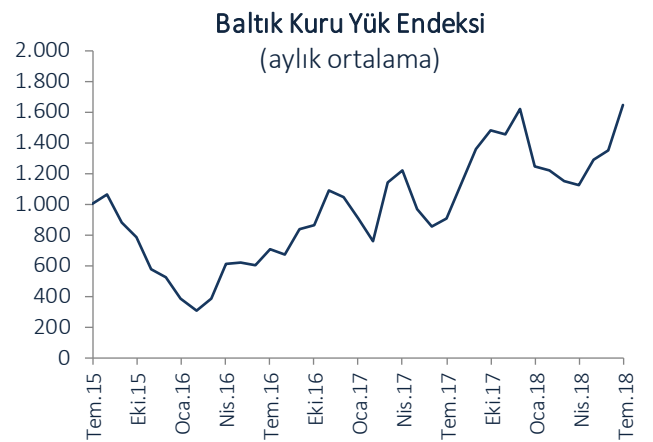
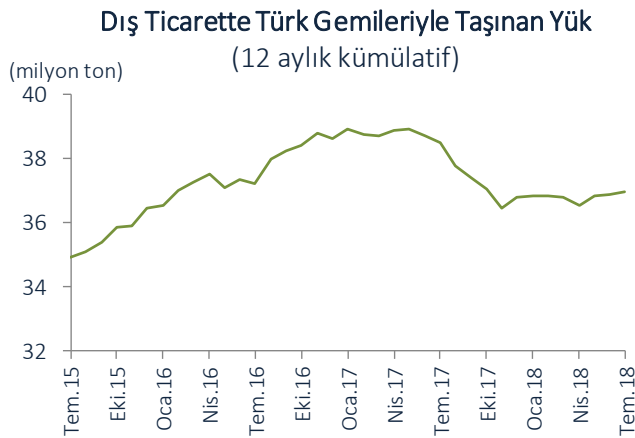
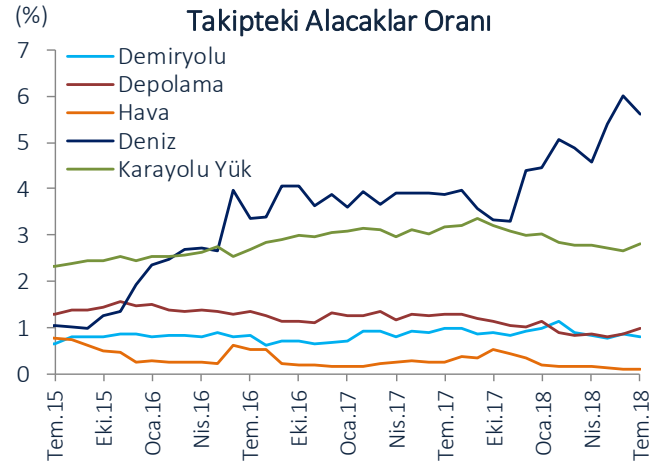
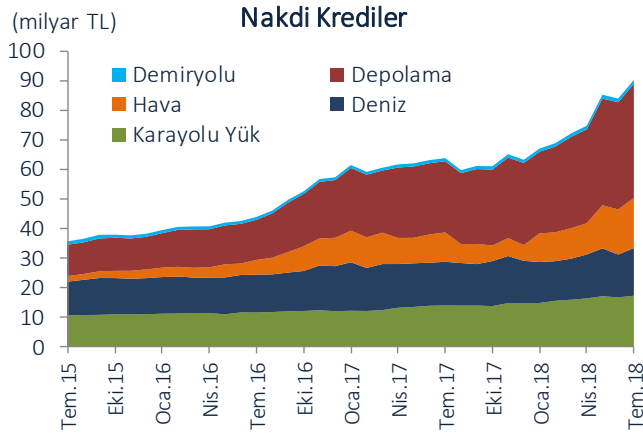
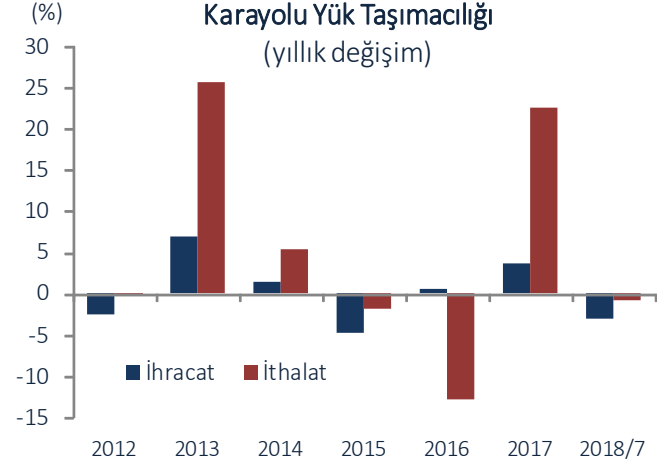
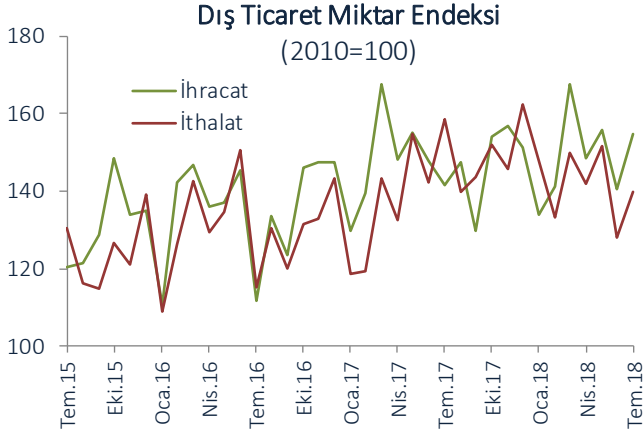
(2) Kümülatif değerdeki değişim.

Kaynak: UND, DHMI, Reuters, UDHB, BDDK

GÜNCEL GELİŞMELER

- Turizm sektöründe gözlenen toparlanmanın etkileri havayolu taşımacılığına da yansdı. Ocak-Temmuz 2018 döneminde havayolunu tercih eden yolcu sayısı %14,3 oranında artarak 120 milyon kişi seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde, iç ve dış hatlarda yolcu trafiği sırasıyla %10,4 ve %19,5 oranlarında gelişim kaydetti.
- GYODER tarafından yayımlanan verilere göre, Türkiye'nin birincil lojistik pazarı olan İstanbul-Kocaeli bölgesindeki kiralama işlemleri geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre %66,2 oranında daraldı. Böylece, 10 milyon m²'lik depolama kapasitesi olan bölgedeki boşluk oranı 1,1 puanlık artışla %13,2'ye ulaştı. 2017'nin ikinci yarısında gündeme gelen TL üzerinden kiralama işlemlerinin son aylarda yaygınlaştığı görüldü.
- Döviz kurlarındaki hızlı yükseliş sonrası ithalatçıların malı gümrükte beklemeye alması nedeniyle son haftalarda antrepolardaki doluluk oranı artıyor. Sektör temsilcileri antrepoların %90'ının tamamen dolu olduğunu ve gümrük işlemlerinin durma noktasına geldiğini belirtiyor. İç pazarda ise birçok ithalatçının tahsilat endişesiyle stoktaki mallarını sadece nakit karşılığı sattığı belirtiliyor.
- Karayolu taşımacılığında "boş dönüş" sorununun derinleşmesi ve akaryakıt fiyatlarında artış yaşanması maliyetlerin yükselmesine neden oluyor. Firmaların kâr marjlarını korumak için taşıma ücretlerine %40'a yakın zam yapma hazırlığında olduğu bildiriliyor. Taşımacı ve ihracatçının kur risklerini bertaraf etmek adına "kur sabitleme" gibi farklı uygulamaları gündeme aldığı belirtilirken, uluslararası taşımalarda kâr marjlarının düşük olduğuna dikkat çeken sektör yetkilileri son iki ayda meydana gelen kur artışlarının vadede TL üzerinden ödeme tahsil eden lojistik firmalarını zor durumda bıraktığına işaret ediyor.
- TİM Lojistik Konseyi Başkanı Bülent Aymen, taşımacılık ücretlerine zam yapılmasını anlayışla karşılayabileceklerini ancak bu oranın makul seviyede olması gerektiğini dile getirdi. Aymen, kur artışı nedeniyle reel ekonomide sıkıntılı günler yaşandığını ve bu durumun etkisini ithalat tarafında daha belirgin hissettirdiğini vurguladı. Mevcut durumda navlunun toplam maliyetlerin %7-20 arasında seyrettiğini ifade eden Aymen, bu oranın %20'yi aşması durumunda ihracatçıların rekabet gücünün azalacağını belirtti.

SEKTÖRE BAKIŞ

Kaynak: TÜİK, BDDK, Reuters, UND, UHDB

RAKAMLARLA TEKSTİL, HAZIR GIYIM VE DERİ SEKTÖRLERİ (TEMMUZ 2018)

Üretim ve Tüketim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Dış Ticaret	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Tekstil			Tekstil		
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 3,8	% 6,8	İhracat (milyon USD)	1.250	8.263
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 79,6	% 80,5	<i>yıllık % değişim</i>	% 11,6	% 8,7
Ciro Endeksi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 27,8	% 22,2	Hazır Giyim		
Hazır Giyim			İhracat (milyon USD)	1.147	7.844
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 0,0	% 10,2	<i>yıllık % değişim</i>	% 6,8	% 6,8
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 80,1	% 79,8	Deri		
Ciro Endeksi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 24,3	% 26,3	İhracat (milyon USD)	107	807
Deri			<i>yıllık % değişim</i>	% 26,3	% 19,4
Sanayi Üretimi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	-% 1,7	% 7,7	Krediler		
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 59,7	% 60,0	Tekstil ve Hazır Giyim		
Ciro Endeksi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 20,3	% 26,5	Yurt İçi Krediler (milyar TL)	83,2	-
Yıllık Üretici Enflasyonu⁽³⁾ (%)			<i>yıllık % değişim</i>	% 30,3	-
Tekstil	% 34,8	% 19,0	<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	% 4,3	-
Hazır Giyim	% 21,1	% 9,7	Takipteki Alacaklar Oranı	% 2,4	-
Deri	% 19,3	% 12,8	Deri		
			Yurt İçi Krediler (milyar TL)	4,2	-
			<i>yıllık % değişim</i>	% 23,2	-
			<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	% 0,2	-
			Takipteki Alacaklar Oranı	% 4,6	-

(1) Yılbaşından ilgili aya kadar olan zamanı kapsamaktadır.

(2) Haziran 2018 verisidir.

(3) Ağustos 2018 verisidir.

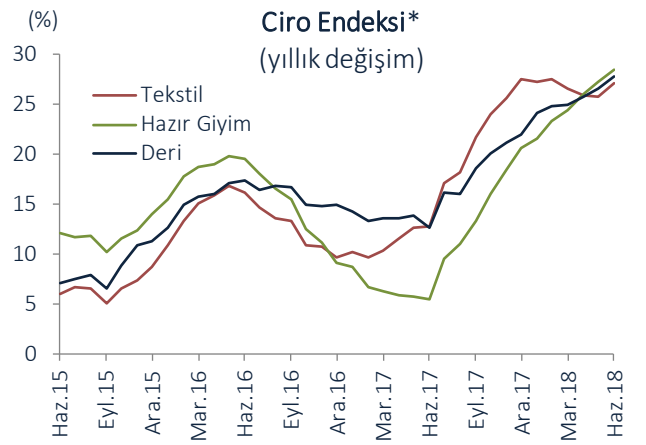
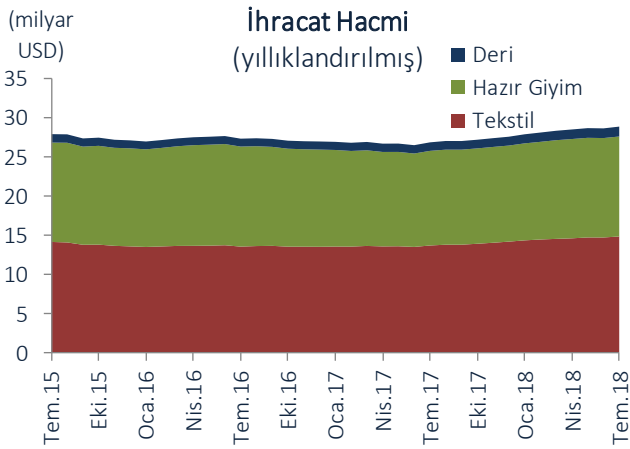
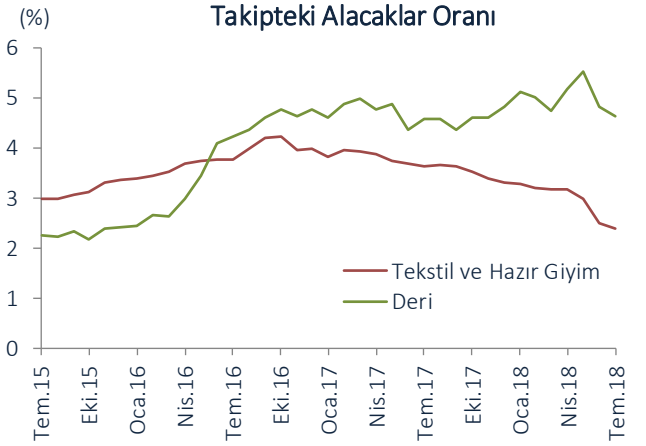
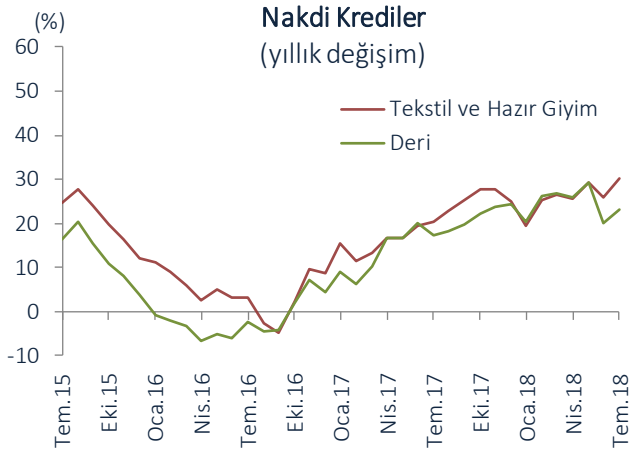
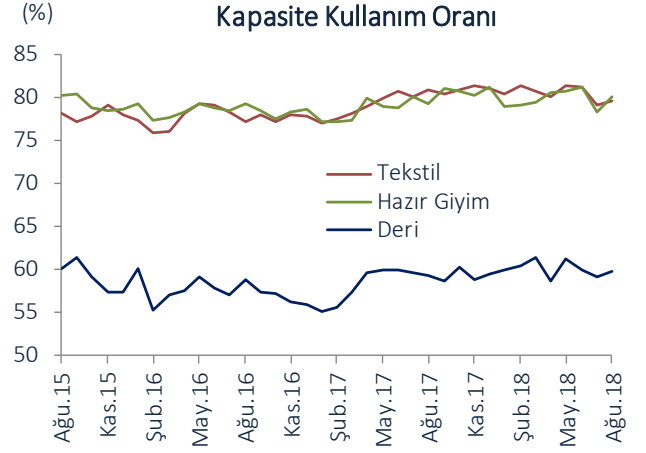
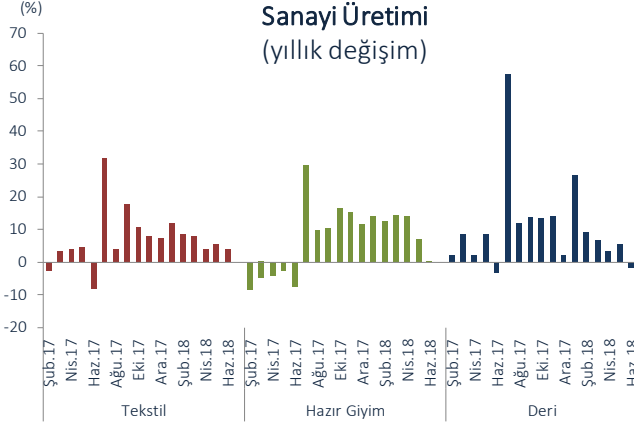
Not: Dış ticaret verileri ISIC Rev.3 sınıflamasına göre dir.

Kaynak: TÜİK, TCMB, BDDK

GÜNCEL GELİŞMELER

- Haziran'da tekstil, deri ve hazır giyim sektörlerinde üretim hız kesti. Tekstil sektöründe yıllık üretim artışı Haziran'da %3,8'e geriledi. Aynı dönemde hazır giyim sektörünün üretimi sabit kalırken, deri sektöründe ise geriledi. Öte yandan, Ağustos ayında kapasite kullanım oranlarının yükseldiği dikkat çekti. Bu durumun, ilerleyen dönemde alınan siparişlerde toparlanmaya işaret edebileceği gibi, bir kısım üreticinin faaliyetten çekilmesine bağlı olarak sektörde toplam kapasitenin azalmasından da kaynaklanmış olabileceği düşünüyor.
- Haziran'da hazır giyim ve deri sektörlerinde yıllık ciro büyümesi yavaşladı. Temmuz ve Ağustos aylarında giyim ve ayakkabı grubunda tüketici fiyatlarındaki düşüşler, önümüzdeki dönemde ciro artışları üzerinde baskı oluşturmaya devam ediyor.
- Temmuz'da üç sektörde de dolar bazında ihracatın bir önceki yılın aynı dönemine göre toparlandığı gözlemlendi. Bu dönemde miktar bazında ihracat tekstil sektöründe gerilerken, giyim eşyalarında ise oldukça sınırlı bir artış kaydetti. Bu durum, ihracat artışının daha çok fiyat gelişmelerinden kaynaklanmış olabileceğine işaret etti.
- Tekstil sektörü yetkililerinin değerlendirmelerine göre, bu yıl maliyet artışlarının etkisiyle iç pazarda bir miktar daralma yaşanması muhtemel görünüyor. Bu çerçevede firmaların ihracata yönelerek söz konusu daralmanın etkilerini telafi etmeyi planladığı ifade ediliyor.
- Türkiye Ev Tekstili Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TETSİAD) tarafından yapılan değerlendirmede de son yıllarda güç kaybedilen Rusya pazarında toparlanma yaşandığı ve bunun ihracat rakamlarına olumlu yansıtıldığı belirtildi. Buna karşılık, Türkiye'nin, ev tekstilinde dünyada önemli bir ithalatçı olan ABD'ye yönelik ihracatının düşük olduğu vurgulandı. Sektörün önümüzdeki dönemde ABD'nin yanı sıra önemli bir potansiyel taşıdığı düşünülen Afrika pazarına yöneleceği; aynı zamanda katma değer ve markalaşma yatırımlarına ağırlık vereceği ifade edildi.

SEKTÖRE BAKIŞ

(*) 12 aylık ortalamalar
Kaynak: TÜİK, TCMB, BDDK

RAKAMLARLA PERAKENDE TİCARET SEKTÖRÜ (HAZİRAN 2018)

Yurt İçi Pazar	Aylık ⁽¹⁾	Kümülatif ⁽²⁾	Talep	Aylık
Perakende Sektörü Satış Hacim Endeksi	%4,3	%7,2	Tüketici Güven Endeksi ⁽³⁾	68,3
Gıda	% 6,7	% 8,4	Perakende Ticaret Güven Endeksi ⁽³⁾	93,4
Gıda dışı (akaryakıt hariç)	% 5,5	% 7,3	3 ay sonrası satış beklentisi	89,6
Elektronik Eşya ve Bilgisayar	% 5,4	% 10,1	İstihdam	
Mobilya, Beyaz Eşya ve Diğer	-% 5,2	-% 0,4	Sigortalı Çalışan Sayısı (kişi)	1.332.255
Tekstil, Giyim ve Ayakkabı	% 13,1	% 9,9	Toplam İçindeki Pay	% 9,1
Eczacılık, Tıbbi Ürünler ve Kozmetik	% 14,3	% 11,3	Ortalama Günlük Ücret (TL)	90,2
Posta ve İnternet Yoluyla Ticaret	% 26,8	% 18,2	Sektör Sıralaması	78/88
AVM Endeksleri			Krediler⁽⁴⁾	
Ciro Endeksi	% 23,3	% 18,3	Yurt İçi Krediler (milyar TL)	96,3
Verimlilik Endeksi (ciro/m ²)			yıllık % değişim	% 14,4
İstanbul	% 27,2	% 21,7	Sektörel krediler içindeki pay (%)	% 5,0
Anadolu	% 20,7	% 15,5	Takipteki Alacaklar Oranı	% 3,6
Ziyaret Sayısı Endeksi	% 10,0	% 0,2		

(1) Yıllık % değişim

(2) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

(3) Ağustos 2018 verileridir. (4) Temmuz 2018 verileridir.

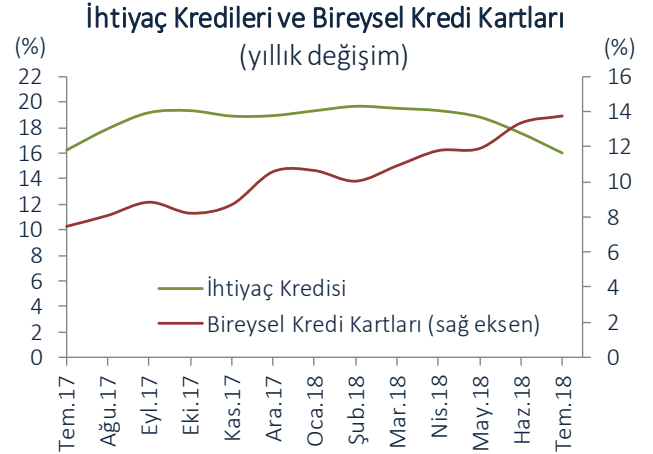
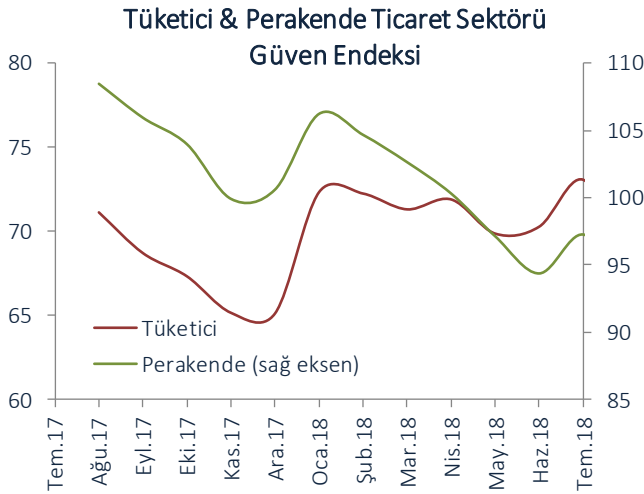
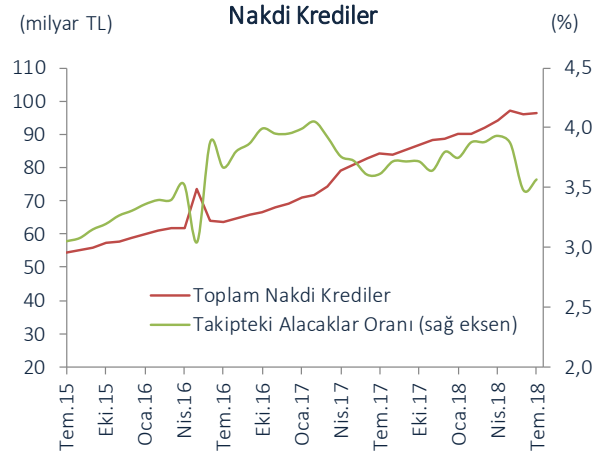
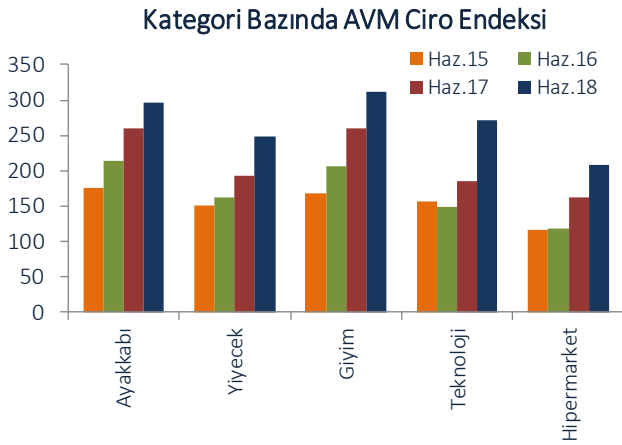
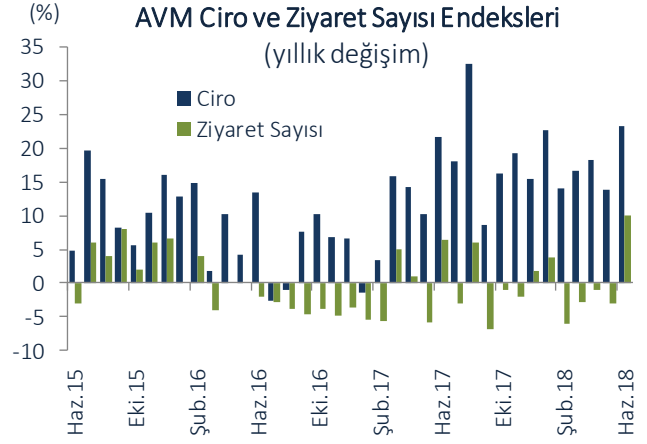
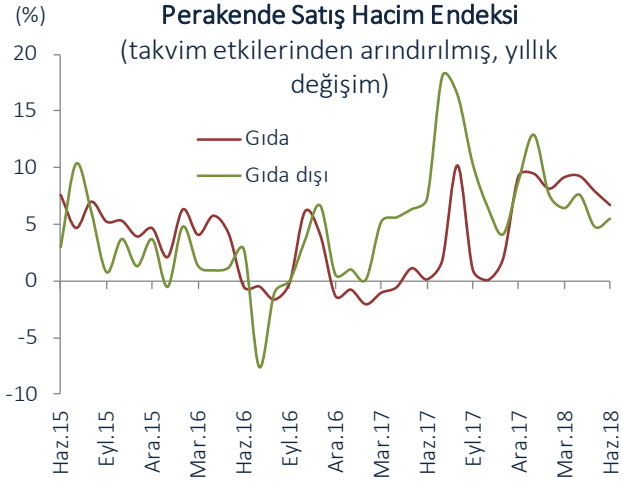
Not: Güven endeksleri 0-200 arasında değer alabilmekte, endeksin 100'den büyük olması iyimserliği, 100'den küçük olması ise kötümserliği göstermektedir.

Kaynak: AYD, BDDK, SGK, TÜİK

GÜNCEL GELİŞMELER

- Takvim etkisinden arındırılmış verilere göre perakende sektörünün satış hacmi Haziran'da yıllık bazda %4,3 yükseldi. Bu dönemde satışlar gıdada %6,7, gıda dışı grupta %5,5 arttı. Gıda dışı grupta mobilya ve beyaz eşya satışlarındaki düşüş belirginleşirken, diğer alt kalemlerde satışlar yükseldi. Posta ve internet yoluyla satışların Haziran ayında da olumlu performansını sürdürdüğü gözlemlendi.
- Bu dönemde tüketim harcamalarındaki canlanmanın etkileri AVM endekslerinde de gözlemlendi. Haziran ayında AVM'lerde metrekare başına ciro ve ziyaretçi sayısında önceki yılın aynı dönemine göre belirgin bir iyileşme kaydedildi.
- Diğer taraftan, Ağustos ayında gerileyen perakende ticaret sektörü ve tüketici güven endeksleri, tüketim harcamalarındaki toparlanmanın geçici olabileceğine işaret etti. Söz konusu verilere göre, Ağustos ayı itibarıyla firmaların, gelecek 3 aylık dönemde iş hacmi ve satış beklentileri ile hanehalkının gelecek 12 aylık döneme ait maddi durum beklentilerinde bozulma kaydedildi. Tüketici güven endeksinin alt kırılımları içinde dikkat çeken bir diğer detay ise gelecek 12 aylık dönemde tüketici fiyatlarının değişimine ilişkin beklentilerin negatif bir görünüm sergilemesi idi.
- Gayrimenkullerin dövizle kiralanma veya satılması uygulamasına 13 Eylül 2018 tarihli Kararnameyle son verilmesi ile başta AVM'ler olmak üzere gayrimenkullerdeki boşluk oranının azaltılmasının hedeflendiği düşünülüyor. Son dönemde döviz kurlarındaki dalgalanmalardan önemli ölçüde etkilenen mağazaların bir kısmının kira ödemelerini gerçekleştirmekte zorlanması sebebiyle AVM'lerden çıktığı ve bu kapsamda AVM sahiplerinin söz konusu sorunu çözmek amacıyla kiracılara çeşitli kolaylıklar sağladığı gözlemleniyordu.
- Yurt içinde kamunun başlattığı yeni bir uygulama olan Güvensiz Ürün Bilgi Sistemi (GÜBİS) tüketicilerin kullanımına açıldı. Güvensiz olduğu yetkili kuruluşlar tarafından tespit edilen ürünler ve bu ürünlerin sahibi olan firmaların kamuoyuyla paylaşılmasını sağlayan sistem sayesinde tüketici bilincinin artırılması hedefleniyor. Öte yandan, internet sitesinde yapılan duyuruda, GÜBİS platformunda ismi geçen firmaların tüm ürünlerinin güvensiz olduğu algısının oluşmaması gerektiğinin altı çiziliyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

Kaynak: AYD, TÜİK, BDDK

RAKAMLARLA BEYAZ EŞYA SEKTÖRÜ (TEMMUZ 2018)

Üretim	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	İç Talep	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Toplam Üretim ⁽²⁾ (bin adet)	2.106	13.685	Yurt içi Satışlar ⁽²⁾ (bin adet)	686	3.863
Yıllık % değişim	-% 4,0	-% 2,2	Yıllık % değişim	-% 8,4	-% 12,8
Kapasite Kullanım Oranı ⁽³⁾	% 77,5	% 76,6	Yurt İçi Ciro Endeksi ⁽²⁾ (yıllık % değişim)	% 17,4	% 22,7
Sigortalı Çalışan Sayısı ⁽²⁾ (kişi)	150.045	-	İthalat ⁽²⁾ (bin adet)	87	433
Toplam içindeki pay	% 1,0	-	Yıllık % değişim	% 21,6	-% 39,3
Ortalama Günlük Ücret ⁽²⁾ (TL)	133,5	-	DTM Satın Alma Eğilimi ⁽³⁾⁽⁴⁾ (aylık % değişim)	-% 14,5	-
Sektör sıralaması	35/88	-	Konut Satışları (yıllık % değişim)	% 6,9	% 0,0
Krediler			Dış Talep		
Toplam Nakdi Krediler (milyar TL)	27,5	-	İhracat ⁽²⁾ (bin adet)	1.622	9.978
Yıllık % değişim	% 27,3	-	Yıllık % değişim	-% 3,2	% 6,5
Sektörel krediler içindeki pay	% 1,4	-	İhracat (milyon USD)	239	1.651
Takipteki Alacaklar Oranı	% 2,5	-	Yıllık % değişim	% 7,8	% 13,1

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TÜİK, BDDK, TCMB, SGK

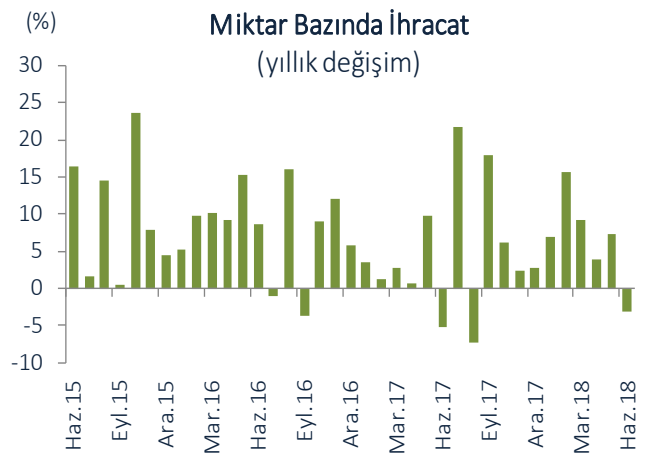
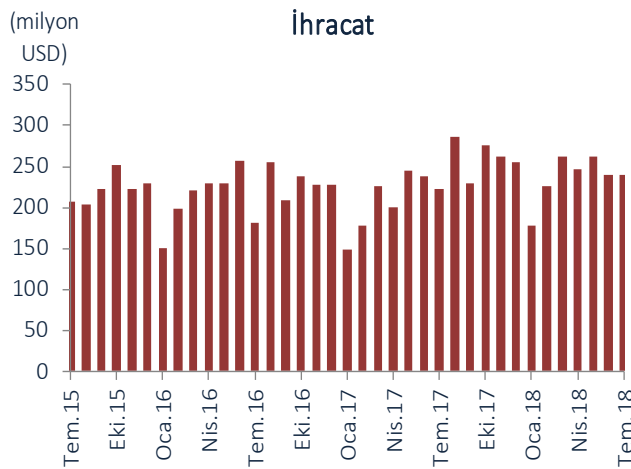
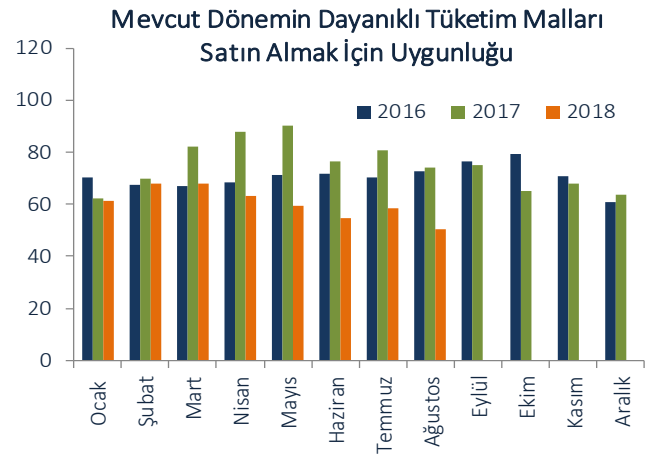
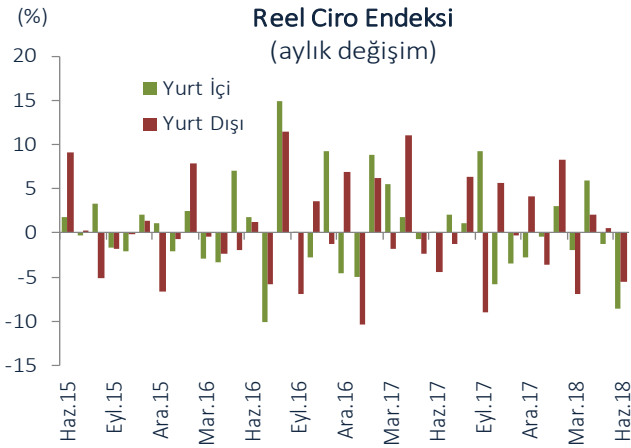
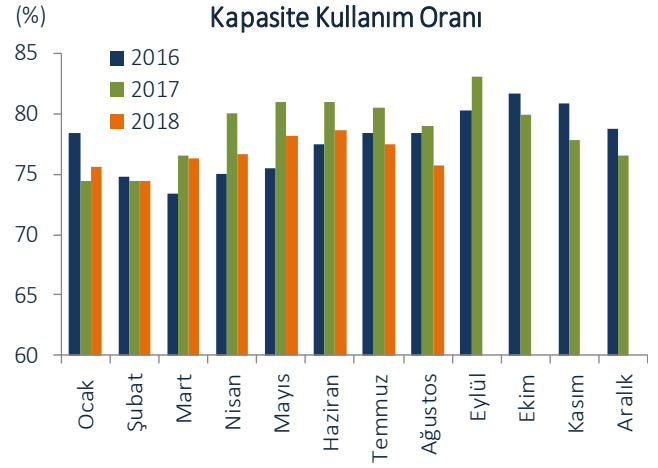
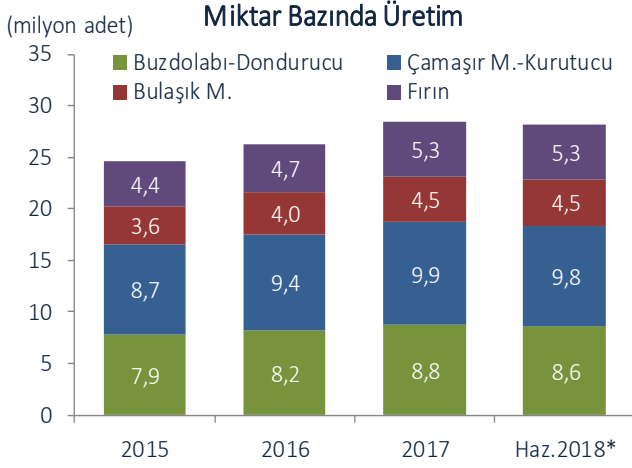
(2) Haziran 2018 verisidir. (3) Ağustos 2018 verisidir.

(4) Tüketici güven endeksinin alt kalemlerinden olan "mevcut dönemin dayanıklı tüketim malı satın almak için uygunluğu"nu ifade etmektedir.

GÜNCEL GELİŞMELER

- Son dönemde döviz kurlarında yaşanan artışın ithal hammadde maliyetlerini artırması, beyaz eşya ürünlerinde fiyat artışlarını beraberinde getiriyor. Tüketici enflasyonunun %17,9 olduğu Ağustos ayında ev aletleri kategorisinde enflasyonun %26,8 ile yüksek bir düzeyde gerçekleştiği, fiyatların Ocak-Ağustos döneminde ise yıllık bazda %19,3 artış kaydettiği gözlemlendi. Buna karşılık, Ticaret Bakanlığı döviz kuru ve enflasyondaki artışı sebep göstererek maliyet artışının üzerinde fiyat artışına giden firmalar için 81 ilde denetime gittiğini ilan etti.
- Ticaret Bakanlığı'nın perakende işletmelerce tüketicilere yönelik gerçekleştirilen taksitli satışlara ilişkin 15 Ağustos'ta yaptığı düzenleme ile alışverişlerdeki taksit sayısına 1 Eylül 2018 itibarıyla sınırlama getirildi. Düzenlemeye göre, taksit sayısının beyaz eşya satışlarında 12 ayı, elektronik ürün satışlarında ise 3 ayı geçemeyeceği belirlendi. Böylece 15 ve 24 ay taksitle satışların devam ettiği Ağustos ayı içerisinde beyaz eşya satışlarının bir miktar ivme kazanmış olabileceği düşünülüyor. Aynı dönemde Kurban Bayramı nedeniyle satışların buzdolabı ve derin dondurucuda yoğunlaştığı belirtiliyor. Öte yandan, Ağustos ayında tüketici güven endeksinin "mevcut dönemin dayanıklı tüketim malı satın almak için uygunluğu" alt kaleminin aylık bazda %14,5 düşüş kaydetmesi dikkat çekiyor.
- Türk Parası Kıymetini Koruma hakkında 4 Eylül 2018'de Resmi Gazete'de yayımlanan ve ihracat bedellerinin ihracatın gerçekleştirildiği tarih itibarıyla 180 gün içerisinde ülkeye getirilerek bedelin en az %80'inin ihracata aracılık eden bankaya satılmasını zorunlu kılan düzenlemenin beyaz eşya gibi üretiminde yoğun ithal hammadde kullanan tüm sektörlerde sıkıntı yaratabileceği ifade ediliyor. Yoğun ithal girdi kullanan beyaz eşya sektörü 2018 yılının ilk yarısında üretiminin yaklaşık %73'ünü ihraç etmiş bulunuyor.
- Türkiye'deki üretim faaliyetlerine 2007 yılında başlayan ve Türkiye'yi en büyük ikinci üretim üssü olarak seçen İtalyan beyaz eşya üreticisi Candy Hoover Türkiye piyasasında 2018 yılsonunda %30 büyümeye hedeflediğini açıkladı. 2017 yılında üretiminin %95'ini ihraç eden firma, 188 milyon USD olarak gerçekleşen ihracatının 2018 yılsonunda 243 milyon USD'ye yükseleceğini öngörüyor.

SEKTÖRE BAKIŞ

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TÜİK, BDDK, TCMB

(*) yıllıklandırılmış

RAKAMLARLA TURİZM SEKTÖRÜ (TEMMUZ 2018)

Gelen Ziyaretçi	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾	Yolcu Taşımacılığı	Aylık	Kümülatif ⁽¹⁾
Yabancı Ziyaretçi (bin adet)	5.672	21.640	Dış Hatlar Uçak Trafiği (bin adet)	75,1	361,7
<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 11,7</i>	<i>% 24,9</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 10,8</i>	<i>% 10,8</i>
İlk 3 Milliyetin Payı (%)			Dış Hatlar Yolcu Trafiği (milyon kişi)	11,9	53,2
<i>Rusya</i>	<i>% 15,8</i>	<i>% 15,1</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 13,7</i>	<i>% 19,5</i>
<i>Almanya</i>	<i>% 13,4</i>	<i>% 10,7</i>	İç Hatlar Uçak Trafiği (bin adet)	84,8	528,4
<i>İngiltere</i>	<i>% 6,3</i>	<i>% 6,8</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 3,8</i>	<i>% 3,1</i>
İllerin Payı (%)			İç Hatlar Yolcu Trafiği (milyon kişi)	10,7	67,0
<i>Antalya</i>	<i>% 37,1</i>	<i>% 30,9</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>-% 0,7</i>	<i>% 10,4</i>
<i>İstanbul</i>	<i>% 26,5</i>	<i>% 34,6</i>	Konaklama		
<i>Edirne</i>	<i>% 11,0</i>	<i>% 9,5</i>	Otel Doluluk Oranları (%)	% 74,9	% 64,8
Gelir-Gider⁽²⁾			<i>yıllık değişim (puan)</i>	<i>5,0</i>	<i>8,8</i>
Turizm Geliri (milyon USD)	2.416	9.695	Ortalama Oda Fiyatları (USD)	102,6	82,7
<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 32,4</i>	<i>% 30,6</i>	<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 11,3</i>	<i>% 16,4</i>
Turizm Gideri (milyon USD)	535	2.560	İstihdam⁽²⁾		
<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 23,3</i>	<i>% 20,9</i>	İş yeri Sayısı	19.460	-
Krediler			<i>Toplam içindeki Pay</i>	<i>% 1,0</i>	<i>-</i>
Toplam Nakdi Krediler (milyar TL)	79,1	-	Sigortalı Çalışan Sayısı (kişi)	381.988	-
<i>yıllık % değişim</i>	<i>% 29,4</i>	<i>-</i>	<i>Toplam içindeki Pay</i>	<i>% 2,6</i>	<i>-</i>
<i>Sektörel krediler içindeki pay</i>	<i>% 4,1</i>	<i>-</i>	Ortalama Günlük Ücret (TL)	101,0	-
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	% 4,4	-	<i>Sektör Sıralaması</i>	<i>66/88</i>	<i>-</i>

(1) Yılbaşından ilgili ay sonuna kadar olan zamanı kapsamaktadır.
(2) Haziran 2018 verisidir.

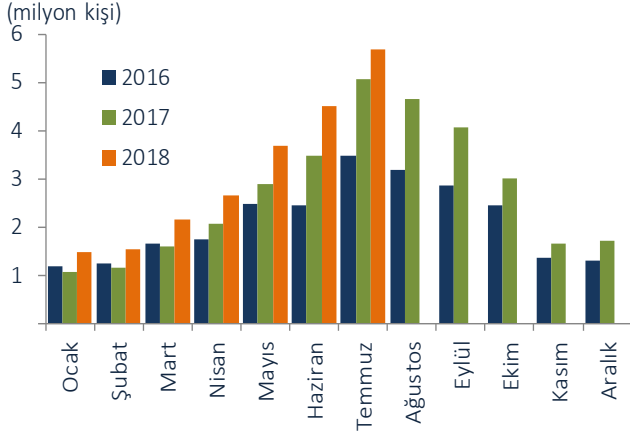
Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, TCMB, SGK, BDDK, DHMİ, TÜROB

GÜNCEL GELİŞMELER

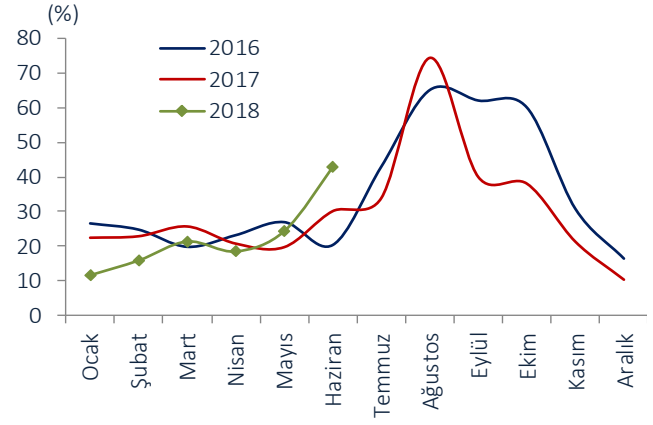
- Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre Ocak-Temmuz 2018 döneminde Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %25 artış kaydederek 21,6 milyona yükseldi. Böylece yılın ilk 7 aylık döneminde gelen turist sayısı sektörün en iyi yılı olarak bilinen 2014 yılının da %5,8 üzerinde gerçekleşmiş oldu. Bu dönemde Rusya gelen turist sayısı açısından %15,1 payla en üst sırada yer alırken, Avrupa pazarında yıllık bazda gözlenen %29,7'lik artış dikkat çekti. Ayrıca, Uzakdoğu ve Latin Amerika gibi harcama potansiyeli yüksek pazarlardan gelen yabancı ziyaretçi sayısında da yüksek oranda artışlar gözlemlendi. Sektörün 2018 yılı genelinde 40 milyon yabancı ziyaretçi sayısına ulaşacağı tahmin ediliyor.
- TL'de son dönemde gözlenen değer kaybı yabancı ziyaretçilerin Türkiye'ye ilgisini artırırken, yerli turistin de yurt dışına çıkışın artan maliyeti nedeniyle iç turizmi tercih etmesini sağladı. Dokuz günlük Kurban Bayramı tatili iç turizmi hareketlendirirken, Ege Bölgesi'ndeki konaklama tesislerinde doluluk oranlarının %100'lere ulaştığı gözlemlendi. Bu dönemde yurt içinde yaklaşık 500 bin kişinin otel tatili yaptığı tahmin ediliyor.
- Türkiye Otelciler Birliği (TÜROB) yönetimi, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Ersoy'a sunduğu raporda konaklama sektörünün kısa vadeli beklentilerini aktardı. Konuyla ilgili açıklamalarda bulunan TÜROB Başkanı Timur Bayındır kongre turizmi kapsamında yapılacak işlemlere KDV muafiyeti getirilmesinin sektöre fayda sağlayacağını, Turizm yatırımlarının sürdürülebilir olarak planlanması için yatırım teşvik sisteminin gözden geçirilerek 'Yatırım İzleme Kurulu' oluşturulmasının uygun olacağını ve Atatürk Havalimanı'nın kapanma sürecinin sektörü olumsuz etkilemeyecek şekilde planlanması gerektiğini dile getirdi.
- Seyahat Acentaları Birliği Yönetmeliği, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Yönetmelik, Birliğin görev, faaliyet ve teşkilat yapısını düzenlemeyi, seyahat acentelerinin mesleki gelişimi ile mesleki etik ve dayanışmasını korumak üzere gerekli önlemleri almayı, Birlik ve üyelerinin Bakanlık ve turizm sektörünün kurum ve kuruluşları ile olan ilişkilerini düzenliyor. Yönetmelikle, seyahat acentesi kuruluşunu gerçekleştiren her işletmenin üye olmak zorunda olduğu, kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütü Türkiye Seyahat Acentaları Birliği'nin (TÜRSAB) görev ve yetkileri de yeniden belirlendi.
- Türk turizm sektöründe dönüşümün ele alındığı Turizm 4.0 Zirvesi, Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu ile Güney Ege Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu'nun desteği ve Bodrum Esnaf Sanayici ve İş Adamları Derneği'nin ev sahipliğinde 8 Eylül 2018 tarihinde Bodrum'da düzenlendi. Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği ve Türkiye Otelciler Federasyonu gibi sektörün önemli sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin de katıldığı zirvede, Türk turizmde yatırım stratejileri, sektörün finansmana erişimde yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri, Endüstri 4.0 ile turizm ilişkisi, yeni turist davranışları ve eğilimleri, destinasyon yönetimi ve pazarlamasında medya ile dünyada değişen otelcilik endüstrisi gibi konuların ele alındı.

SEKTÖRE BAKIŞ

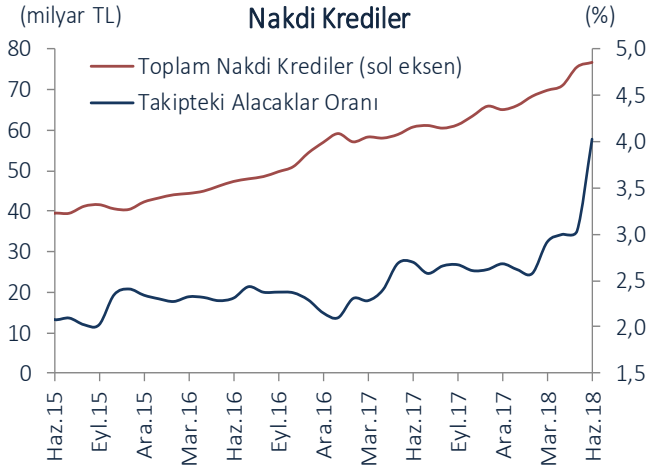
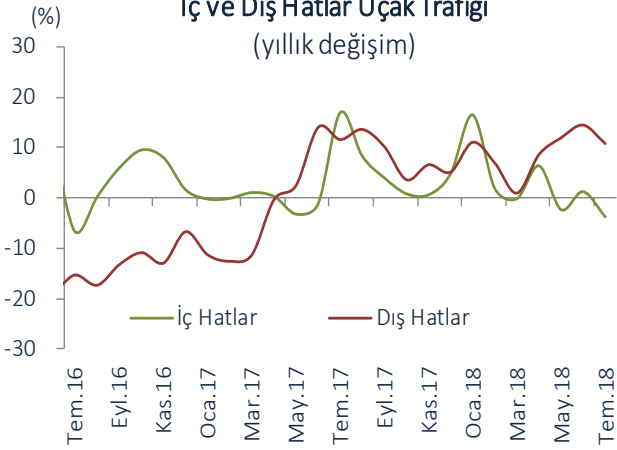
Gelen Yabancı Ziyaretçi Sayısı

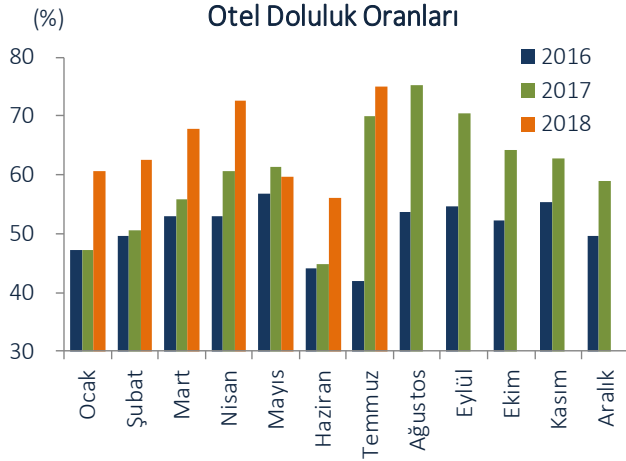
Net Seyahat Gelirleri/Dış Ticaret Açığı

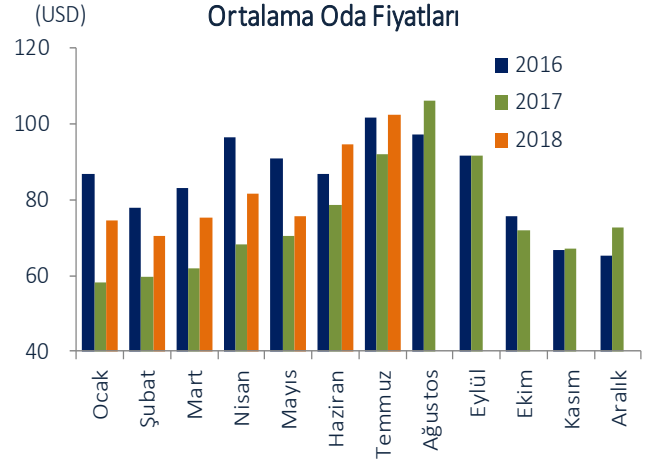
İç ve Dış Hatlar Uçak Trafiği (yıllık değişim)

Otel Doluluk Oranları

Ortalama Oda Fiyatları

Kaynak: TÜROB, BDDK, Kültür ve Turizm Bakanlığı, TCMB, DHMI

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Başekonomist

izlem.erdem@isbank.com.tr

Aslı Şat Sezgin - Uzman

asli.sat@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman

bora.cevik@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Müdür Yrd.

dilek.kaya@isbank.com.tr

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.